

pictures at an exhibition

maardan inde lucht

Een vriendin van mij had jaren lang een prachtige vlinder van rijstpapier aan de muur hangen. Pas toen ik wat dieper in het vliegeren kwam te zitten werd duidelijk wat het was; een Chinese vlieger. Op vliegerfeesten is de lucht gevuld met veelkleurige vlekjes. Bij nader inzien blijken dat vaak de meest prachtige dingen te zijn. Bijna zonde dat ze zo hoog staan. Gelukkig wil het ook wel eens minder waaien en dan zijn de vliegers van dichtbij te bewonderen. En bij mij hangt regelmatig gewoon een vlieger aan de muur; kunstuitleen uit eigen vliegercollectie...

De meeste versiering bestaat uit geometrische vormen van nylon die aan elkaar genaaid zijn. Ik heb zelfs al werk gezien van een of andere naaimachine-virtuoos die in nylon valsemunterij pleegde. Ik ben daar niet zo handig in. Dus ik teken en schilder op mijn vliegers. Nu staat in de meeste boeken dat tyvek prima te betekenen en te beschilderen is. Mijn ervaring is dat daar toch wel wat haken en ogen aan zitten. Lang niet alles houdt op tyvek.

Allereerst maar even de materialen. Tyvek heeft twee duidelijk verschillende kanten; een kant is spekglad en minder geschikt om op te werken. De andere kant heeft deukjes en is wat vezeliger. Dit is de meest geschikte kant om op te schilderen. Ook wit spinnakernylon is goed om op te schilderen. Het verschil tussen spinnaker en tyvek is dat spinnaker veel meer doorschijnt. Op tyvek kan echt geschilderd worden; schetsen, meer lagen verf over elkaar, halverwege het schilderen grondig van gedachten veranderen, het kan allemaal. Omdat tyvek weinig licht doorlaat zien we alleen de laatste laag verf. Voor diegene die vaker schilderen is dat een duidelijk voordeel. Op tyvek werk je op dezelfde manier als op gewoon linnen. Er zit ook een duidelijk nadeel aan tyvek; omdat het niet doorschijnt lijken de kleuren niet zo helder. Een beschilderde vlieger van tyvek werkt het mooiste als we met een lage zon in de rug staan te vliegeren (nu vind ik dat sowieso de meest prettigste manier van vliegeren). Nylon kan veel fellere kleuren opleveren. Daar is dan wel een andere manier van werken voor nodig. Er moet eerst een heel uitgewerkte schets worden gemaakt. Van die schets wordt dan een lijntekening gemaakt op ware grootte. In zo'n lijntekening staan

alle omtreklijnen en alle grenzen tussen twee kleurvlakken. Die lijntekening kan met zacht potlood worden overgetrokken op het nylon. Gewoon de nylon op de lijntekening en dan maar lijntjes volgen. Dan kan het plaatje worden ingekleurd. Heel zorgvuldig en egaal schilderen met wat verdunde verf en een zachte brede kwast. Platte verniskwasten, zoals ze die in kunstschilderszaken verkopen zijn prima. Het verschil tussen twee ondergronden zit hem dus vooral in de spontaniteit van schilderen.

Als verf vind ik eigenlijk alleen acryl echt bruikbaar. Acrylverf is een in water opgeloste kunststofverf. Tijdens het werken kan met water verdund worden, na droging vormt de verf een soepele, niet meer oplosbare kunststof laag. In de voornoemde kunstschilders winkels zijn verschillende soorten acrylverf te koop, evenals folders waarin informatie over de verf staat. Ik heb zelf goede ervaring met een introductieset van Winsor Newton en met de goedkope studie serie van Talens. De meeste hulpmiddelen die er voor acryl zijn, zoals droogvertrager, modelleergel en dergelijke, zijn voor het schilderen op vliegers overbodig. Ik gebruik alleen acrylmedium. Dat is een melkwitte vloeistof die transparant opdroogt. Ik gebruik deze om de verf te verdunnen. Water gaat ook als verdunner, maar dan "plakt" de verf minder sterk.

Acrylmedium is tevens geschikt als vernis, als extra beschermlaag. Als kwast gebruik ik doorgaans de voornoemde verniskwasten. Echte penselen zijn eigenlijk nogal klein als je een groot vlak te lijf gaat... Tekenen op vliegers, dus alleen lijnen en geen kleur, gaat ook prima. Ik gebruik hier dikke watervaste viltstiften voor. Van het merk Edding is een hele reeks te koop, met verschillende punten (spits, stomp en verschillende maten plat). Deze stiften zijn ook navulbaar met speciale inkt (bij veel gebruik is dit nogal wat goedkoper). Schetsen kan goed met een heel zacht potlood - b6 - en op tyvek kan ook met syberisch krijt getekend worden.

Op een vlieger kan van alles geschilderd worden. Er kan voor bestaande figuren gekozen worden, zoals striphelden of bekende kunstwerken. Zo'n voorbeeld moet dan vergroot worden en eventueel vertaald naar wat eenvoudiger kleurwerk. Voor het vergroten is een standaard truc: ruitjes. We proberen een niet te klein voorbeeld te zoeken.